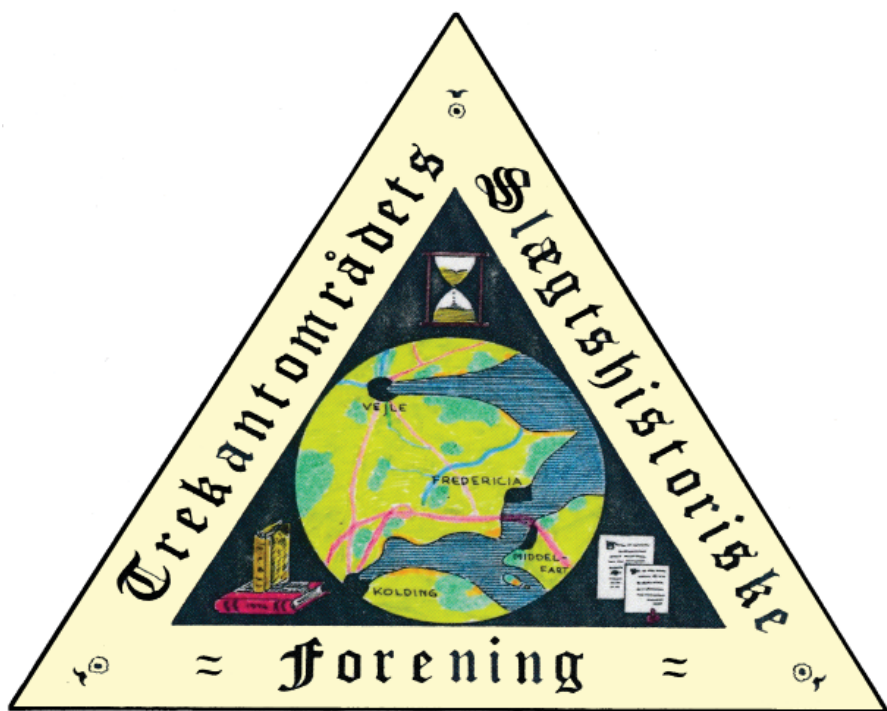

Slægts – Tidende

for

Trekantområdet

Udgivet af Trekantområdets Slægtshistoriske Forening

Nr.: 63

April

Sæson 2024/25

Bestyrelsen

- Formand:** Vibeke Karlby, Rylevej 8, 5464 Brenderup, Fyn
Tlf.: 64 44 28 08, e-mail: karlby@privat.dk
- Næstformand:** Michael Terp Rasmussen, Erritsøgårdsvej 93, 7000 Fredericia
Tlf. 51 53 55 63, e-mail: michael@terprasmussen.dk
- Kasserer:** Jonna Qvortrup, Skovvej 301, 7000 Fredericia
Tlf.: 61 37 34 44, e-mail: jonnaqvortrup@hotmail.com
- Sekretær,** Henning Karlby, Rylevej 8, 5464 Brenderup, Fyn
Bibliotekar: Tlf.: 64 44 28 08, e-mail: karlby@privat.dk
- Webmaster:** Kai Aurbo, Borggårdsparken 38, 7080 Børkop
Tlf.: 26 24 83 15, e-mail: kaiaurbo@gmail.com
- Medlem:** Elisabeth Jochumsen, Prinsessegade 15, 7000 Fredericia
e-mail: elisabethjoc@gmail.com
- Suppleant:** Niels Thomsen, Agatvænget 7, 7000 Fredericia
(Moccamester) Tlf.: 40 45 26 73, e-mail: aase.niels.thomsen@gmail.com
- Suppleant:** Lise Espersen, Ludvig Storms Vej 4, 5500 Middelfart
(ass.Moccamoster) Tlf. 29 26 80 68, e-mail: liserespersen@hotmail.com

Møder afholdes den 2. mandag i månederne september – april og ofte i samarbejde med Lillebælt Folkeuniversitet (FU). De begynder kl. 19.15 og afholdes på Bülow's Kaserne, Øster Voldgade 18, Fredericia.

Mødelokalet er åbent fra kl. 18.30, således at der er lejlighed til slægtssnak med individuel hjælp og rådgivning.

Møderne kan indledes med ”medlemmernes 10 minutter”, hvor der kan fortælles om gode oplevelser, givtige kilder, læses op, gives tips osv.

Udlån fra foreningens bibliotek kan ske i forbindelse med møderne, men i så fald skal bøgerne bestilles senest sidste hverdag inden mødeaften. Bogbestanden kan igen ses på vores hjemmeside via linket ”Bogreolen”. I forbindelse med mødeaftenerne vil der altid være hjælp at hente til tyding af gotisk skrift, eller ideer til at komme videre. Kaffe/te ”ad libitum”: 10 kr.

Medlemskab (inkl. abonnement på ”Slægts-Tidende”) pr. år 220 kr. – par 300 kr.

GÆSTER ER VELKOMNE. Gæstebilletter 50 kr. pr. foredrag.

Næste nr. udkommer 8. september 2025.

Dead line for artikler: 22. august 2025.

<http://www.trekanten-slaegt.dk>

En lille historie om min farfar

Jens Christian Christensen

Af Vibeke Karlby

Fortsat fra nr. 62

Kort resume

Min farfar er født 1883 i Hostrup ved Varde. Forældrene flyttede i 1897 til Karsbæk. Efter en tur til South Dakota omkring 1901 – 1904, jeg fandt ham i en folketælling i South Dakota State Census i 1905 og der står der, at han var ankommet i 1904. I folketællingen for Sønderlem 1. februar 1906 står han sammen med sin bror Andre. Han tog hjem og overtog driften af gården i Sønderlem ved Karsbæk Ringkøbing. I folketællingen fra 1911 bor han sammen med sin mor, hans far dør i august 1910.

I 1916 fortæller folketællingen, at han bor i Strandhuse ved Ulbølle. Han er logerende og arbejdsmand.

Jens Chr.⁽⁸³⁾ bliver gift med min farmor Johanne i 1917, kort efter han var flyttet til Fyn, Vester Skerninge vest for Svendborg.

Min faster Andrea (født den 4. oktober 1919) har fortalt mig, at da de boede i Ulbølle, købte hendes far (Jens Chr.⁽⁸³⁾) og farbror (Jens Chr.⁽⁹¹⁾) huse og solgte dem meget hurtigt igen, nogle gange samme dag.

Fortsættelsen

Jeg havde for flere år siden fundet oplysninger i Skøde- og Panteprotokollerne om nogle af handlerne. Dem havde jeg fundet ved blot at begynde fra en ende af og arbejde mig igennem siderne side for side. Jeg havde så downloaded et billede til min computer, men da jeg nu begyndte, at arbejde med sagen igen, kunne jeg ikke finde siden igen. Jeg brugte derfor funktionen ”Spørg arkivaren”. Jeg fik et fint svar, hvor han fortalte, at selvom der står 1920 på en ”pakke”, så kan de gå lidt længere.

Realregistre, skøde- og panteprotokoller

Jeg begynder i Arkivalieronline og vælger Ejendomme, derpå [Realregistre, skøde- og panteprotokoller.

Amt: Svendborg Amt

Arkiv: Sallinge Herredsfoged:

Sogne og ejerlavsregister til tillæg til realregister (1863 - 1925):

Her er jeg nødt til at kigge i en af gangen og ender med: III 1870 , 1920

I nr. 1 finder jeg Ulbølle sogn i Indholdsfortegelsen

Der er V _ Ulbølle Sogn – 2 Ulbølle Strandhuse pag. (side) 650

Nu skal jeg altså slå op i:

Sallinge Herredsfoged:

Tillæg til Realregister til skøde- og panteprotokol – Sallinge herred

III 1870.1920 side 650 og her finder jeg min farfar på side 653 opslag 334

Nu vil jeg så gerne finde lidt om en ejendom, som min farfar har købt.

På siden (653) står der: ”Skøde l. 583. 21/6 1921 (65)” betyder at skødet er læst (l. står for læst / oplæst i retsalen / tinglyst) som nr. 583 den 21. juni 1921 og ses indskrevet i protokol nr. 65 til Jens Christian Christensen paa Matr. N. 14 a, 14 b.

V Ulbølle Sogn II Ulbølle Strandhuse 653		
N ^o	Matr. N ^o 14 ^a 14 ^b	Anmærkninger.
	Eiendommen. Hartkorn 14 ^a 0 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 0 Alb. 14 ^b 0 Tdr. 0 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.	
	Adkomster.	
7/9 08	1 Skøde af 5 Maj 1908 fra Besidderen af Baroniet Brahetrolleborg til Lejer Hans Chr. Hansen 1:53 - 389:1.	
	2 Skøde l. 583. 21/6 1921 (65) til Jens Christian Christensen paa Matr. N. 14 ^a 14 ^b .	
	3 Skøde l. 586. 21/6 1921 (65) til Niels Christian Jensen paa Matr. N. 14 ^a 14 ^b .	

Ulbølle Sogn II Ulbølle Strandhuse

Matr. N° 14^a og 14^b

Eiendommen.

Hartkorn

14a 0 Tdr. 2 Skpr. 2 Fkr. 0 Alb.

14b 0 Tdr. 0 Skpr. 1 Fkr. 1 Alb.

Adkomster

7/9 08 1 Skøde af 5 Maj 1908 fra Besidderen af Baroniet Brahetrolleborg til Lejer Hans Chr. Hansen 1:53 - 389:1.

2 Skøde l. 583. 21/6 1921. (65) til Jens Christian Christensen paa Matr. N. 14^a og 14^b

3 Skøde l. 586. 21/6 1921 (65) til Niels Christian Jensen paa Matr. N. 14^a og 14^b.

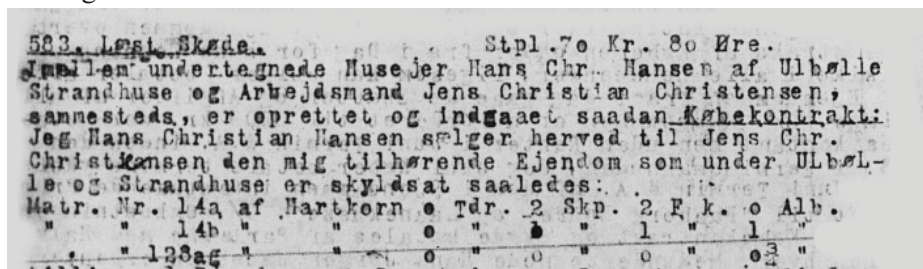
Jeg går igen til Arkivalieronline på Rigsarkivets nye hjemmeside og går ned til Ejendomme og vælger Realregistre, skøde- og panteprotokoller → [Svend-

borg Amt → Sallinge Herredsfoged. Der kommer mange muligheder frem. En af dem hedder [Skøde- og panteprotokol – Sallinge herred (1739 – 1927)] Den prøver jeg. Her kommer igen en lang række valgmuligheder. Valgene begynder med 1833, men jeg er interesseret i 1921. Da jeg går ned i listen opdager jeg at der er to punkter med 1920 – 1921 og der står 65 foran årstallene, jeg er åbenbart på sporet nu. Jeg slår op under det første med 65 1920 – 65 1921.

Her skal jeg næsten helt ned til enden for at finde tinglæsning nr. 583, det er opslag 383. Her står der, at Jens Christian Christensen er af Ulbølle Strandhuse.

Side 752

Tirsdagen den 21. Juni 1921

583. Læst Skøde. Stpl. 70 Kr. 80 Øre.
Imellem undertegnede Husejer Hans Chr. Hansen af Ulbølle
Strandhuse og Arbejdsmand Jens Christian Christensen,
sammesteds, er oprettet og indgaaet saadan Købekontrakt:
Jeg Hans Christian Hansen sælger herved til Jens Chr.
Christensen den mig tilhørende Ejendom som under Ulbøl-
le og Strandhuse er skyldsæt saaledes:
Matr. Nr. 14a af Hartkorn 0 Tdr. 2 Skp. 2 F k. 0 Alb.
" " 14b " " 0 " 0 " 1 " 1 "
" " 128ag " " 0 " 0 " 0 " 0 3/4 "

Jeg er heldig for dokumentet her er maskinskrevet. Herunder følger en afskrift af hele dokumentet.

583. Læst Skøde

Stpl. 70 Kr. 80 Øre

Imellem undertegnede Husejer Hans Chr. Hansen af Ulbølle Strandhuse og Arbejdsmand Jens Christian Christensen, sammesteds, er oprette og indgaaet saadan Købekontrakt:

Jeg Hans Christian Hansen sælger herved til Jens Chr. Christensen tilhørende Ejendom som under Ulbølle og Strandhuse er skyldsæt saaledes:

Matr. Nr. 14 a af Hartkorn 0 Tdr. 2 Skp. 2 F k. 0 Alb.

" " 14 b " " 0 " 0 " 1 " 1 "

" " 128 ag " 0 " 0 " 0 " 0 3/4 "

tilligemed Ejendommens Besætning og Inventar som findes paa Ejendom saaledes, at jeg kun medtager mit Indbo og hvad dertil hører samt 4 Høns, de største Kyllinger samt Ællingerne og Ildebrændselen. Handelen er i øvrigt indgaaet paa følgende Betingelser. 1/. Ejendommen og det i øvrigt solgte overtages af Køberen den 1. August d.A. og er fra i Dag for hans regning og Risiko i (enhver Hen)alle henseender. 2/. Køberen betaler de kgl. Skatter som gaar af Ejendommen fra 1. Juli s.A. og kommunale Skatter fra 1. Oktober d.A. 3/. I Købesum for det solgte er betinget 11000 Kr., der berigtiges saaledes: a/

senest, den 15. Aug. d.A. betales 4000 Kr. b/. Resten 7000 Kr., betales senest i December Termin d.A. inden den 18. i Maaneden og tilligemed det løbende halvaars renter af det i Ejendommen Indestaaende Prioritetslaan til Mads jensen. 4/. Under Handelen er indbefattet min Handel med Slagteriaffald og jeg forpligter mig til i Fremtiden ikke i Ulbølle at drive saadan Forretning. 5/. Omkostningerne ved Handelen deles lige mellem Parterne. – Jeg Jens Chr. Christensen erkender herved paa førnævnte Betingelser at have købt den ommeldte Ejendom med Tilbehør.

Paa Tro og Love erklærer vi, at Værdien af det i Handelen medfulgte Løsøre kan ansættes til 4000 Kr. Til Bekræftelse: P.T. Faaborg den 21. Juli 1921. Hans Kristian hansen. Jens Kr. Kristensen. Til Vitterlighed: Frederik Jensen. H.Pr.Larsen. Skøde. Da Køber Jens Christian Christensen har berigtiget restkøbesummen derved, at han kontant har betalt 4000 Kr. og overtager og fremtidig forrenter den i Ejendommen indestaaende Priorite til Mads Jensen, saa skøder og endelig overdrager jeg ham herved den i Kontrakten anmeldte Ejendom med Tilbehør. For Vanhjemmel indestaas. P.T.Faaborg den 11. Decbr. 1919 hans Chr. Hansen. Til Vitterlighed: H.Fr. Larsen Skatteattest. Ejendomsskylt Værdi 5500 Kr.

I realregistret stod der nedenunder, som pkt. 3: Skøde l. 586 paa Matr. N. 14 a, 14 b. Nu skal jeg se, hvad tinglæsning 586 viser. Det er opslag 384 og her står at min farfar er af Brobyværk.

Side 754

Tirsdagen den 21. Juni 1921

586. Læst Skøde.

Stpl. 70 Kr. 80 Øre

Skøde. Undertegnede Husmand Jens Christian Christensen af Brobyværk sælger og overdrager herved til Fisker Niels Christian jensen af Ulbølle den mig tilhørende Ejendom Matr. NR. 14a, 14b og 128ag af Ulbølle Strandhuse af Hartkorn henholdsvis 2 Skp. 2 Fdk. 0 Alb., 1Fdk. 1 Alb. og $\frac{3}{4}$ Alb. med Bygninger og Ejendommens jord- mur- og nagelfaste Tilbehør, derunder 1 Kakkelovn, 1 Komfur og 1 Bryggerkedel og medfølger tillige 2 Køer, 1 Pjellevogn, 1 Harve, 2 Plove, 1 Hestegang, 1 Tærskemaskine, Halvdelen af den paa Ejendommen værende Fourage, Gødningen, Hønesbestanden, Indhegningen af Hønsegaarden, de ophængte Gardinstænger og Ejendommens Mejeriandele. Overtagelsen sker straks og er det solgte fra og med i dag for Køberens Risiko, saa at han i Ulykkestilfælde indtræder i Skadeserstatningen til anordnet Anvendelse. Køberen udreder de af det solgte fra og med den 15. d.M. løbende Skatter og Afgifter og tager de fra og med samme Dag af det solgte løbende Indtægter. De med nærværende Skødes Udstedelse, Stempling og Tinglæsning forbundne Omkostninger bærer Parterne med Halvdelen hver.

Og da nu Købesummen 8000 Kr. er afviklet, dels ved at Køberen overtager, saaledes som han derom kan forene sig Kreditor Mads Jensen, dennes i Ejendommen indestaaende Prioritet oprindelig 3200 Kr., med ved uafløste Afdrag nedbragt til 3000 Kr. dels ved Overdragelse af anden fast Ejendom, saa skøder og endelig overdrager jeg herved til nævnte Niels Christian Jensen, den fornævnte Ejendom, der herefter med Tilbehør som nævnt skal tilhøre ham med de almindelige Rettigheder, Byrder og Forpligtelser, hvormed jeg hidtil har været Ejer og indestaar jeg mod Vanhjemmel efter Loven. Jeg Niels Christian Jensen tiltræder foranstaaende. Af Hensyn til Gebyrene attesteres paa Tro og Love at det i Handelen medfulgte Løsøre andrager 1000 Kr. P.T. Faaborg den 10. Juni 1921. Jens Chr. Christensen. Niels Chr. Jensen. Til Vitterlighed: E.Milling. A.Quist. Skatteattest. Ejendomsskyld Værdi 5500 Kr.

Den videre historie

I folketællingen fra 1921 bor farfar, farmor og datteren Andrea i Strandhuse, Ulbølle matr. nr. 12. Farfar står som savværksarbejder.

Ved min farbror Villys fødsel den 21.7.1923 ses i kirkebogen, at de er flyttet til Husmandsgyden i Sdr. Broby sogn.

I folketællingen fra 1925 bor de Brobyværk Mark, Sdr. Broby sogn. Her er min farfar landbruger og min far (Frede) bliver født (30.11.25)

Så flytter de til Hundtofte Mark, Stenstrup Sogn, Sunds Herred, hvor min fars søster (Ingrid) bliver født 12. februar 1932. Hendes far har nu titlen Boelsmand.

Når jeg følger børnene (fødsel og konfirmation) finder jeg ud af, hvor de har boet.

I 1942 er det sidste gang, de er på Hundtofte Mark, hvor min fars bror Villy bliver konfirmeret.

I 1945 har jeg fået at vide at de bor i Lunde ved Stenstrup, Svendborg Amt.

I 1946 er de flyttet til Langhøje Møllehus, Stenstrup Sogn, Sunds Herred, der bliver min fars søster Ingrid konfirmeret 7. april.

Meget kort ophold i Bernstofsminde, Korinth Sogn.

Herefter køber de en gård i Krarup, nordvest for Stenstrup 1. april 1947, som de sælger igen i 1951. Derpå et meget kort ophold i Ollerup ved Svendborg.

Min farfar køber et hus på Bøjdenvej 123 i Krarup, Sallinge Herred i april 1952, det bliver hans sidste handel.

Min farfar dør i marts 1958, medens de bor i Krarup. Men han var indlagt på Svendborg Centralsygehus, da han dør.

Sandelig en historie, som vil noget!

af Jesper Ratjen

Et slægtsspørgsmål:

Jeg har fået lyst til på et tidspunkt at få verificeret beretningen om min tip-oldemor, Apelone, der ifølge beretningen byttede gårde med en anden gårdmandskone, Kirsten, uden at mændene i første omgang var indblandet. Apelone skulle give 1000 Rdl. i bytte for den større gård, Damgård, der nu er en del af Ryslinge Højskole. Hvordan mon man i de officielle papirer har noteret en sådan byttehandel? Det var formodentlig manden, der stod som ejer af gården?

– har ført til denne fortælling:

Apelone Hansdatter, hed en gæv kone i Ryslinge på Midtfyn

Apelone, var gårdmandsdatter født den 4. april 1801 i Lørup, Ryslinge sogn. Den 23. april 1825 blev hun gift med den 17 år ældre husmand i »Holtshus« sammesteds, Jørgen »Sandelig« Jørgensen, født den 19. sept. 1784.

Året inden sit giftermål havde hun, med en ”Rasmus Nielsen, Trunderup Møllegård” som barnefader, født en datter *Mariane* (født den 20. jan. 1824).

– Hende skal vi siden høre mere om!

Det fortælles:

”Apelone, der havde noget af sin broders handelstalent, får en aftale i stand med konen på »Damgaard« i Ryslinge, Kirsten Mads Jørgens, om at bytte gårde. Mændene havde åbenbart ikke meget at skulle have sagt. Kirsten på Damgaard skulle have 1000 rdl. i bytte.”

Kan det passe? – Iød spørgsmålet.

Kirsten Mads Jørgens var ganske vist af sin nabo blevet advaret mod denne byttehandel, *”men handlen stod ved magt, og Apelone og Jørgen Sandelig, som han blev kaldt, flyttede ind på »Damgaard“*”, fortælles det videre, – men vi må hellere efterprøve det:

Ejendomshandler skal findes i en Skøde- og Panteprotokol

Nemt at bruge: »ao.salldata.dk« – vælg: Arkivalie: »Ejendomshistorie« – vælg Amt: »Svendborg« – vælg Retsbetjent: »Sunds-Gudme Herreder«. Et evt. navneregister er et godt sted at begynde, så: – vælg: »Navne- og stedregister til SP-protokol - Sunds-Gudme hrd.IV 1829-1838«

Navneregistret er ordnet sognevis og kronologisk ført, så der må blases frem til det/de søgte navne dukker op.

Svendborg amt, Sunds-Gudme herreder. Navne- og stedregister til SP-protokol:

Sunds-Gudme hrd. IV, 1829-1838 s. 586-587 [opsl. 102/278]

586 Dokumentets Navn	Udftødersens Navn.	Ryslinge Sogn. skottagesens Navn.
H ^c Kriode	Joh. Jørgen Jørgensen af Holshuset i Ryslinge sælger af sin egen mark.	Mads Jørgen Jacobsen i Rys- linge.
OH ^o Kriode	Adolf Jørgen Jørgensen og hans hustru Rigget Jørgen Jørgensen.	gælder for sig selv og alle sine børn og børnebørn.
	Joh. Mads Jørgen Jacobsen i Ryslinge af Ryslinge herred.	Jørgen Jørgen Jørgensen af Ryslinge herred.
	Adolf Jørgen Jørgensen og hans hustru Rigget Jørgen Jørgensen.	gælder for sig selv og alle sine børn og børnebørn.
	460 - 14 - 461 - 2 - 1 - 121 - 2 - 24 - 122 - 1 - 14 -	1 - 2 - 2 - 1 - 2 - 2 - 1 - 2 - 2 - 1 - 2 - 2 -

Side 586. Opslagets venstre side:

Dokumentets Dato	Capital	Hvad der er folgt, eller prædiktat.	Tinglys- nings- Dato	Proto- idens Folio	587 Annulations- dato. Dato.
M. Jørgen 1837	460 - 14 - 7 - 21	Adolf Jørgen Jørgensen i Ryslinge af sin egen mark og fog.	11. Maj 1837	318	
M. Jørgen 1837	461 - 2 - 121 - 2 - 122 - 1 -	Adolf Jørgen Jørgensen i Ryslinge af sin egen mark og fog.	11. Maj 1837	318	

Side 587. Opslagets højre side:

Opslagets højre side anfører også **tinglysningsdatoen: 11. Maj 1837** og på hvilket folio i protokollen, handlen dvs. skøderne, er indført: **Folio: 318**. Husk at **Folio** betyder "blad", som jo har en både forside (a) og bagside (b)]

Det kan dermed konstateres, at **der fandt en gensidig ejendomshandel sted den 11. april 1837, hvor køberen, Jørgen Jørgensen af Holshuset, Ryslinge mark blev pålagt at overtage sælgeren, gmd. Mads Jørgen Jacobsens gæld på 915 rdl. 9 sk.**

– Så Ja! Dette bytte fandt sted.

Det skyldtes jo nok, at Mads Jørgen Jacobsen havde bragt sin gård i en gæld, han ikke formåede at bringe den ud af. – En klemme, som Abelone var blevet bekendt med og klar til at udnytte til at blive gårdmandskone; – men nok til begge parter fordel.

– Og så, – 7 år senere. ”Man vil jo sine børn det bedste!”

Det fortælles videre: ”*Apelones faste hånd fik hendes datter Mariane at føle, da hun tvang hende til at gifte sig med degnen Rifbjergs stedsøn, der skulle være et godt parti, da han ejede »Kildegaarden« i Ryslinge by, men han var lidt fugtig, og Mariane væmmedes ved ham. Hun fulgte ham til alteret, men ville ikke have samleje med ham, og hun var stærk nok til at afværge det. Så der blev endnu en gang brug for Præsten.*”

– Med disse sidste ord slutter fortællingen ganske brat!

– Så nu må vi selv finde ud af, hvad der videre skete!

Blev de gift? – Ja, men først en begravelse!

Apelone havde prompte skubbet sin 19-årige datter *Mariane* i stilling som ”husmoderafløser”, da den 42-årige gårdmand i Ryslinge, *Jørgen Frederik Clausen*, den 10. september 1842 havde begravet sin 62-årige hustru, *Maren Nielsdatter* efter et barnløst ægteskab (indgået den 11. november 1826 med den dengang 46-årige gårdbrugende enke i Ryslinge. Han var da 25 år gl. og tjenende for *Tærsker paa Fløistrup* – og altså kommet til gården ved gifter-mål).

– Og 5 uger efter begravelsen blev der lyst 1.gang for den nyklækkede 42-årige enkemand *Jørgen Frederik Clausen* og den 19-årige pige, *Mariane Rasmusdatter*.

Den 12. nov. 1842 blev de viet i Ryslinge kirke.

Tillysning begyndt 16 Octbr. 1842

C o p i e		
No.	Brudgommens Navn, Alder, Haand- tering og Opholdssted.	Brudens Navn, Alder, Haand- tering og Opholdssted.
6	<i>frukommend af H. Ryslinge, Haand- teringen Jørgen Frederik Clausen i Ryslinge fød i Trolleborg 4 Decbr 1800 søn af Høegter.</i>	<i>Signe Mariane Rasmusdatter af Ryslinge, fød i Ryslinge 30 Jan: 1824 søn af Høegter.</i>

I e r e d e.				
Hvem Forloverne ere.	Vielsesdagen.	Om Vielsen er foretrettet i Kirken eller Hjemme, og i hvilket Tilfælde Bevillings-Datum.	Hvor anført i det almindelige Jernførelses-Register.	Anmærkninger.
<i>Konungsgaard Christen Rasmussen og Gudme Christen Rasmussen af Ryslinge.</i>	<i>12. Nov. 1842</i>	<i>i Kirken</i>	<i>230 15. 1842 58.</i>	<i>Lillegårds Sogn 14. Okt. 1842</i>

Ryslinge kb 1826-1852 Copulerede 1842 [ao. opsl. 10/16]

Hvordan gik det de nygifte?

For at få lidt hold på den følgende situation, søges personerne i den nærmest følgende folketælling; Folketællingen for Ryslinge i 1845:

Optegnelse paa Folketallet m. v. i Ryslinge Sogn, Gudme Herred eller Birt, Svendborg Amt den 1 ^{te} Februar 1845.					
Personen eller Stedets Navn med Biførelse af Gaarde, Huse o. s. v.	Samtlige Personers Navne i hver Gaard, hvert Hus, hver Familie.	Alder	Sex	Personens Tilstand, Embede, Betjæning, Haandværk, Læringsstadiet, Stilling i Familien eller hvad de leve af.	Om de er gift, ugift, enke, eller andre.
<i>Ryslinge Bygd</i>	<i>Jørgen Jørgensen</i>	<i>61</i>	<i>mand</i>	<i>husmand</i>	
	<i>Abelone Hansdatter</i>	<i>44</i>	<i>kone</i>	<i>husmoder</i>	
	<i>Mariane Rasmusdatter</i>	<i>22</i>	<i>kone</i>	<i>hjemme</i>	
	<i>Hans Jørgensen</i>	<i>20</i>	<i>mand</i>	<i>hjemme</i>	
	<i>Frederik Jørgensen</i>	<i>11</i>	<i>mand</i>	<i>hjemme</i>	

FT 1. feb. 1845 Ryslinge sogn, Gudme herred, Svendborg amt s.287 [ao.opsl. 8/28]

Den forhenværende husmand, nu gårdmand Jørgen Jørgensen 61 år og hans kone Abelone Hansdatter 44 år ses på en gård i Ryslinge by, men overraskende også den nylig gifte datter **Mariane Rasmusdatter 22 år og Enke [!]** hjemme hos forældrene sammen med hendes 2 brødre Hans (20 år) og Frederik (11 år).

Enke? – Tak skæbne! – Har hun myrdet ham? – Eller forårsaget hans død?

Enke (?) Var det det, der mentes med: ”Så der blev endnu en gang brug for Præsten”, som fortællingens konklusion på, at Mariane ikke ville have sin æg-

temand med under dynen (?) [En sådan følge har vi jo siden hørt om – Vedr. en vis Misse Møhge og lærer Andersen!]

Næh nej! Ingen begravelse

Med en ”enkekone” forventes ganske vist en forinden ved døden afgået ægtemand. – Men nej! Ikke i denne historie.

Mariane har nok valgt betegnelsen ”Enke” som et ”pænere” foregivende på et folketællingsskema for en gift kvinde, som lever alene adskilt fra sin lovformelige ægtemand.

Jørgen Clausen bliver husmand

Ægtemanden *Jørgen Fr. Clausen* findes lyslevende nævnt længere omme i Ryslinge-folketællingen 1. februar 1845 som 43-årig husmand i Lørup by – ganske vist også betegnende sig som: Enkemand

[hvilket jo også var sandt nok] – og boende alene med en 21-årig tjenestepige.

O p t e g n e l s e paa Folketallet m. v. i <i>Ryslinge Sogn, Gudme Herred eller Birk, Svendborg Amt</i> den 1 ^{te} Februar 1845.						
Hvernes eller Stedernes Navne med Anførsel af Boorte, Huse o. s. v.	Samtlige Personers Navne i hver Gaard, hvert Hus, hver Familie.	Alder Høje, Gæstevær eller Gæst.	Børstet hvidt, Hø- hvidt og den hvide Gæst- evær og Hvide Høje.	Personernes Titel, Embede, Forretning, Haandværk, Hærsingsvei, Sædning i Familien eller hvad de leve af.	Et Sted naar Personen be- røves, helles eller aflægges.	
<i>Lørup Bygd</i> <i>75 367</i> <i>3. febr. 1. Jørgen Fr. Clausen</i> <i>Enke Rasmussen</i>				<i>13 febr. 1845 Jørgen Fr. Clausen</i> <i>21 febr. 1845 Jørgen Fr. Clausen</i>		

Folketælling 1845, 1. feb. Ryslinge sogn, Lørup by, Gudme h., Svendborg amt [ao.opsl. 18/28]

Ved folketællingen 1850 er forholdene mere korrekt anført:

Den 27-årige Mariane Rasmusdatter bor stadig hjemme hos forældrene på gården i Ryslinge, men står nu som ”fraskilt” og sammen med sine 2 brødre 25-årige Hans og 16-årige Frederik som: *deres Børn, Tjenestefolk.*

Jørgen Fr. Clausen ses ikke i Ryslinge sogn, – og heller ikke død her. Han må være flyttet væk!

Den forsmåede ægtemand flytter til Ringe, – hvor han efter skilsmisse gifter sig og stifter familie

Med hjælp fra »Family Search« finder vi ham i nabosognet: Ringe

– hvor han, efter at være fraskilt fra Mariane, den 13. juni 1846, efter bevilling af 13.maj 1846 indgår sit 3. ægteskab med en 34-årig pige *Dorthea Clausen*, der sad ugift med en 1-årig datter, Christiane (Christiansen)

– og flytter tilbage til Ryslinge sogn.

Efter et årstid i Ringe, hvor deres 1. barn, sønnen Claus Jørgensen fødes den 18. august 1847, – men døbes den 26. september 1847 i Ryslinge, er Jørgen Fr. Clausen tilbage som husmand i Lørup, hvor yderligere 3 børn Maren, Johannes og Anne Marie, i årene 1850-1856 kommer til.

Børnens eller Efterboers Navn med Na- mnet af Gaarde, Gulst o.s.v.	Familjens Total.	Samtlige Personers fulde Navn.	Gulst, gift, Efters- med, Efter, eller Draffid.	Befordret, nemlig Færdighed eller Ogsagst og Bødsel Rens, og for de i Udsættelse og i Galestrøms Gade som for Udbetalinge Kamret, hvor de er fødte.	Personernes Stilling i Familien, Titel, Embede, Forretning, Kæringstid eller af hvilket Arbejde de leve, eller om de forsiges af Fattighjælper.	Af disse ere:				Hvem nævner.	
						Forfæm- mere, Elev.	Træ- dres- teisen	Forfæm- mere, Elev.	Forfæm- mere, Elev.		
123 Børn	1	Martin Christ. Hansen	18	ing	i D.						
		Thorge Th. Hansen	60	gift	i Bredning	fuldend barn af Jørgen	de				
		Carl Peter Hansen	43	gift	i Bredning	Hans	de				
		Anders Christ. Hansen	14	ing	i Bredning		de				
		Anders Jørgensen	13	ing	i Bredning		de				
		Martin Jørgensen	10	ing	i Bredning		de				
		Thomsen Jørgensen	9	ing	i Bredning		de				
		Anders Marie Jørgensen	4	ing	i Bredning		de				

FT 1860, Ryslinge, Gudme h., Svendborg amt [opsl. 13/15]

Mariane bor som fraskilt stadig hjemme hos forældrene i Ryslinge

Imens den aldrende husmand Jørgen Fr. Clausen stadig formerer sig, bor Mariane 32 år gl. stadig hjemme hos forældrene som ”fraskilt” og betegnes ”deres steddatter”, hvor hun sammen med sine 2 brødre Hans (30) og Frederik (21) ”Tjener Forældrene”

– Således var der ved FT 1855:

[illegible]

FT 1855, Ryslinge, Gudme h., Svendborg amt [opsl.2/36]

Ved FT 1860 er Mariane væk!

Brødrene bor stadig på gården hos forældrene. Hans (35) er blevet gift med

Hanne Kirstine Kristensen (25) og de har en datter Karen (1).

Frederik (26) er stadig ugift og der er en tjenestepige i huset – nu da Mariane er væk.

1860	1	Jørgen Jørgensen	76	gift	Stad. by	Gud. Jørgensen	Stad.
		Abelone Hanne Kristensen	89	gift	i T.	Hanne	St.
		Hanne Jørgensen	38	gift	i T.	Ben Høstved Hansen	St.
		Hanne Krist. Christensen	28	gift	Hanne	Hanne	St.
		Hanne Hanne Hansen	1	ing	i T.	Hanne	St.
		Frederik Jørgensen	26	ing	i T.	Gud. Hanne by Hansen	St.
		Johanne Krist. Hansen	29	ing	Hanne	Hanne	St.

FT 1860, Ryslinge, Gudme h., Svendborg amt [opsl.8/15]

Ved hjælp af Dansk Demografisk Database finder vi hende:

FT 1860 69. Et Huus, Søllinge s, Vindinge h., Svendborg amt

Navn	Alder	Status	Stilling i familien	Erhverv	Fødested
Hans Nielsen	34	Gift	Husmand	Kurvemager	Kjærum, Odense A
Mariane Rasmusdatter	36	Gift	Hans Kone		Ryslinge, Svdb.A

C o p i e :		
Nr	Brudgommens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.	Brudens Navn, Alder, Haandtering og Opholdssted.
3.	Hans Nielsen, Nykøbing, Svendborg Amt, Søndag, 23 ^{de} Marts 1826. natter.	Marianne Rasmusdatter, Ryslinge, 30 ^{de} Januar 1824, natteravn.

I e r e d e.				
Hvem Forloverne ere.	Vielses- dagen.	Om Vielsen er forrettet i Kirken eller Hjemmet, og i sidste Tilfælde Des villings-Datum.	Hvor anført i det almindelige Jernforefæres Register.	Anmærkninger.
Hans Nielsen Hans Jørgensen	3 ^{de} Marts	i Kirken	1826	1826

Ryslinge kb. 1852-1875 Copulerede 1855 [opsl. 4/31]

Mariane er blevet gift

Ryslinge kirkebog 1852 – 1875 – Copulerede 1855

Hun flytter til sin mands fødested: Eskildstrup i nabosognet Søllinge, hvor hun 30. juli 1860 føder en datter, som får navnet Abelone Kirstine Hansen, som

dog bliver døbt i Ryslinge kirke, hvortil forældrene havde løst sognebånd – ligesom 4 andre familier, som fik børn døbt den dag.

Søllinge kirkebog 1843 – 1869, Fødte Kvindekøn 1860, Svendborg amt

309-3	12. Jani.	Abelone Kirstine Hansen	Søllinge b. 26. Sept. 8. 26. Sept.	hans. Rasmussen hans. Nielsen hans. Nielsen hans. Nielsen hans. Nielsen
And. Jørgen Jørgensen's Børn af Nyslinge h. 1840 Poreen Nielsen's Børn af Eskildstrup, Glad Jørgen Jørgen sen, og Hans Jørgensen af Nyslinge og Vindinge Minus Nelson af Lørdag h.				

Søllinge kb. 1843-1869, Fødte Kvindekøn 1860, Vindinge h., Svendborg amt [opsl.11/35]

Endnu ved folketællingerne 1870 og 1880 kan vi finde Mariane

Mariane Rasmusdatter bor nu som husmandskone med sin mand, kurvemager Hans Nielsen og datter Abelone Kirstine Hansen i Eskildstrup i nabosognet til Ryslinge, Søllinge sogn.

† Den 4. juni 1882 døde Mariane Rasmusdatter, kun 58 år gl.

Døde.			
No.	Dødsdagen.	Begravelsesdagen.	Den Dødes For- og Tilnavne.
332-2	4. Juni	10. Juni	Mariane Rasmusdatter
Kvindekøn.			
Stand, Haandtering og Ephotssted.	Alder.	hvor anført i det almindelige begravelses-register.	Anmærkninger.
Gift med Rasmussen, hans. Rasmussen hans. Nielsen hans. Nielsen hans. Nielsen hans. Nielsen	58.	65 N 6.	Opført i A. 1882 af 6. Juni 1882 hans. Nielsen hans. Nielsen hans. Nielsen hans. Nielsen

Søllinge kb. 1870-1886, Døde Kvindekøn 1882, Vindinge h., Svendborg amt [opsl.6/9]

Hvad var dødsårsagen?

Dødsattesterne fra Svendborg lægedistrikt januar 1882 – december 1884 er ikke bevaret, så dødsårsagen kan vi ikke finde.

Er der et skifte efter hende?

Skifteprotokol 1879 – 1889 Retsbetjent Vinding herred, Svendborg amt

*Her findes som Armand Rasmussen af Eskilstrup
 den 1882 den 6ten i sinnet og i sinnet og i sinnet (Hans)
 Armand af Eskilstrup som i sinnet Rasmussen, 58 år, og
 i sinnet i sinnet i sinnet i sinnet i sinnet i sinnet i sinnet
 i sinnet i sinnet i sinnet i sinnet i sinnet i sinnet i sinnet*

Skifteprotokol 1879-1889 Retsbetjent Vinding herred, Svendborg amt fol.207b [opsl. 210/396]

Vi får kun oplyst, at enkemanden, husmand og kurvemager Hans Nielsen har anmeldt dødsfaldet og ønsker at hensidde i uskiftet bo med sin myndige datter, som er afdødes eneste livsarving.

Hvad med hendes 1. ægtemand?

Hendes forsmåede 1. ægtemand Jørgen Frederik Clausen ses i »FT 1870, Ryslinge« som 69 år gl. jordbruger i Lørup. Ved FT 1880 er han væk fra Lørup og »Family Search« må hjælpe med at finde ham:

Jorgen Frederik Klavsen

Livsbegivenhed • Denmark, Church Records, 1484-1941

GEM
REDIGER
DEL

VIS OPRINDELIGE DOKUMENT.

Navn	Jorgen Frederik Klavsen
Køn	Male
Alder	84
Fødselsår (Anslået)	1801
Begivenhedstype	Death
Dato for begivenhed	4 May 1885
Sted for begivenhed	Ringe, Gudme, Svendborg, Denmark
Sted for begivenhed (Original)	Ringe, Svendborg
Sidenummer	304
Bind	20
Partners filmnummer	0268_A_012

† Jørgen Frederik Klavsen døde 4. maj 1885 som aftægtsmand i Ringe.

Døde				Mandkøn.			
År	Dødsdagen.	Begravelsesdagen.	Den Døde's Alder og Tilstand.	Den Døde's Stand, Samfundet og Civilstand.	Alder.	Er der enlevet i de almindelige Dødsbeviser.	
1885	4. Maj	12. Maj	Jørgen Frederik Klavsen	Den Døde's Stand, Samfundet og Civilstand.			
				Den Døde's Stand, Samfundet og Civilstand.			

Ringe kb. 1870-1886, Gudme h., Svendborg a. Døde Mandkøn 1885

Hvad døde han af?

Da dødsåret: 1885 er efter Svendborg amts dødsattest-lakune, må vi kunne finde hans dødsattest.:

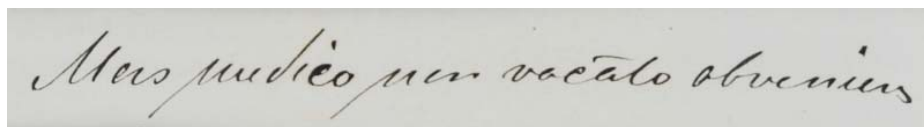
Nemt at bruge: »ao.salldata.dk« – vælg Arkivalie: »Medicinske arkivalier« – vælg: »Dødsattester« – vælg Amter: »Fyn« – vælg: Sted: »Svendborg lægedistrikt År: 1885–1886«

Attesterne er filmet og ligger kronologisk ordnede efter dødsdato. Det er bare at blade sig frem!

NB! Vær opmærksom på, at i nogle tilfælde kan den kronologiske sortering begynde forfra et par gange. Det skyldes formentlig, at det er forskellige lægers afleveringer(?)

Jørgen Frederik Clausens dødsattest ligger på rette plads, og oplyser, at han er 84 år gl., Enkemand og Aftægtsmand med bopæl i Ringe og død af en sygdom, som har varet i 4 ½ år, – men af hvad?

Dødsårsag ifølge dødsattesten:

Hva' beha'r? *Mors medico non vocato obveniens*

Hvad betyder det? Her er der heldigvis hjælp at hente i Rigsarkivets liste: »OVERSÆTTELSE AF LATINSKE DIAGNOSER I DØDSATTESTER« [google's: "Dødsårsager" – så dukker linket op som et af svarene]

https://www.rigsarkivet.dk/wp-content/uploads/2022/02/Oversaettelse-af-latinske-diagnoser-paa-doedsattester_rev.pdf

Aha, det betyder: *Døden indtruffen uden lægebehandling!* – Det kan man da kalde: "Død på eget ansvar"!

Hvordan boede han i Ringe?

Igen hjælper en Dansk Demografisk Database-søgning med at finde ham i FT 1880 i Ringe, men først efter **ikke** at have troet på svaret: » 0 poster fundet « efter søgning: "Jørgen %lausen" 80–89 år. – Men: Der må da findes mindst én 80-årig "Jørgen" i Svendborg amt i 1880? Ja, faktisk hele 32 af dem; – deriblandt: "Jørgen Frederik Klavsen". "v" i stedet for "u" ! (Det kan være svært at lave hel-garderinger i navnesøgningen hos ddd-dda.dk – Anderledes i »Family Search«, som inkluderer alternative stavemåder).

Vi ser, at han boede som aftægtsmand hos den datter, Christiane, som hans 3. hustru havde med ind i ægteskabet .

Samtlige personer i husstanden

Svendborg, Gudme, Ringe, Ringe sogn, Ringe, gaard, 1, FT-1880, B0169

Navn:	Alder:	Status:	Stilling i familien:	Erhverv: Fødested:
Hans Andersen	43	Gift	husfader, gaardejer	Ryslinge sogn, Svendborg Amt
Kristiane Kristjansen	33	Gift	hans hustru	ib. [Ryslinge sogn, Svendborg Amt]
Lars Larsen	13	Ugift	deres børn	ib. [Ryslinge sogn, Svendborg Amt]
Hans Larsen	10	Ugift	deres børn	her i sognet [Ringe]
Jensine Andersen	7	Ugift	deres børn	ib. [Ringe]
Maren Dorteas Andersen	2	Ugift	deres børn	ib. [Ringe]
Jørgen Frederik Klavsén	80	Enke(mand)	husmoderens fader; aftægtsmand	Brahetrolleborg sogn, Svendborg Amt

Sådan slutter denne historie med den dramatiske optakt, alligevel ganske stilfærdigt!

Stednavneudvalgets database

Af Henning Karlby

Jeg fik et spørgsmål fra en slægtsforsker om et stednavn i Brenderup sogn. Jeg gik op til Ejby lokalarkiv, som har huse i den gamle stationsbygning i Brenderup. De viste mig et kort med stednavne og på det stod der, at det var indberettet til ”Stednavneudvalget” i 1921. Jeg søgte derpå på Rigsarkivet med Daisy. Daisy kendte ikke noget til Stednavneudvalget. Så prøver jeg selvfølgelig Google. Det viser sig, at databasen ligger på Københavns Universitet. Jeg skrev derpå til Københavns Universitet og spurgte efter den. Svaret var et link til et af institutterne på universitet, nemlig noget der hedder Sprog-samlingen.

Hvordan finder man rundt i samlingen

Begynd med <https://sprogsamlinger.ku.dk> → [Navneforskning] → [Stednavnesamlinger].

Først skal man finde det nummer, som det ønskede kort har i samlingen. Det gøres ved fra hovedsiden, at vælge [Navneforskning], derpå [Stednavnesamlinger], dernæst vælges [Indberetninger og optegnelser].

Første eksempel

Jeg vil nu se, hvad jeg kan finde om Krogsbæk sogn – Rougsø-Sønderhald-Øster Lisbjerg Herred – Randers amt.

Jeg begynder nu fra toppen og vælger [Topografisk samling]. Derved fremkommer en umådelig lang liste med numre og navne. For at finde ud om Krogsbæk findes i listen taster jeg [Ctrl]-[f], (eller man kan bruge Søgefeltet øverst til venstre med MacBook). I søgefeltet, indtaster jeg nu Krogsbæk. Nu får jeg at vide, at Krogsbæk har nummer [1972], det er dette nummer, der skal bruges for at komme videre i systemet. Ude til højre kan jeg se, at der er 55 oplysninger om Krogsbæk, fra denne position.

Når jeg klikker på sognenavnet kommer de 55 ”kartotekskort” frem. Kort nr. 244432 er et lille billede af sognet. 244433 er det første skrevne kartotekskort med oplysninger om ham, der oprindeligt indberettede til Stednavneudvalget. På kartotekskortet står desuden nogle navne både skrevet i lydssprog på dialekten og med skriftsprog. Når jeg er inde på kartotekskortene, er der over og under billedet en grå bjælke med henholdsvis en pil mod venstre og en mod højre, klikker jeg på en af disse kommer jeg henholdsvis et billede baglæns og et billede fremad. Dvs. jeg skal klikke mig igennem alle siderne, men det giver blot en mængde navne, men ikke noget om, hvor stedet befinder sig i sognet.

Det næste valg i [Stednavnesamlingen] er [Indberetnings- og optegnelseslister].

Nu fremkommer en liste med alle de Sogne og Herreder, der er indberetninger fra.

For at finde det sogn man er interesseret i, bruger jeg igen [Ctrl]-[f], i søgefeltet, indtaster jeg nu det sognenavn, jeg har interesse i. Der kan findes sogne, som ikke er med i listen, selv om man måske ved, at sognet i sin tid har indberettet stednavne til Stednavneudvalget.

Jeg vælge nu igen ”Krogsbæk” sogn – Nu får jeg at vide, at Krogsbæk har nummer [1972], det er heldigt det er det samme som sidst, jeg ved nu at det skal bruges for at komme videre.

Når jeg nu går til [Indberetningskort] og går ned i listen til [1972] kommer en række kort frem og kortet med [1972] viser sig netop at være et kort over Krogsbæk sogn.

Når jeg nu går til [Indberetnings- og optegnelseslister] og igen vælger [1972], åbnes et antal lister med de indberettede navne for sognet.

Fortsættes i næste nummer:

1972 - Krogsbæk Sogn.

Øvelse i Gotisk tekst

Her er igen en øvelse til læsning af gotisk tekst. Tag den frem flere gange og øv dig. Når du mener, at have løsningen kan du finde en løsning på vores hjemmeside.

Denne gang er det et fæste fra Sorø Ridderlige Academies Gods 1767.

